نیکمرغه کورنی
او د میړه او میرمنې اختلاف

د

البیت السعید وخلاف الزوجین

د کتاب ژباړه

Download from:aghalibrary

لیکوال:

دکتور صالح بن عبدالله بن حمید

ژباړن:

عبدالمالک «همت»

د کتاب نوم: نیکمرغه کورنۍ او د میړه او میرمني اختلاف

د کتاب فارسي نوم: خانواده خوشبخت و اختلاف زوجین

اسم الكتاب بالعربية: البيت السعيد وخلاف الزوجين

لیکوال: دکتور صالح بن عبدالله بن حمید

ژباړن: عبدالمالک «همت»

موضوع: کورني اخلاق

د چاپ شمیر: لومړي (دیجیتال)

د چاپ تاریخ: سلواغه ۱۳۹۵ هـ ش - جمادي الأول ۱۴۳۸ هـ ق

سرچینه:

دا کتاب د عقیدې د کتابخانې سایت نه داونلود شوی دی.

www.aqeedeh.com/pa

برښنا لیک: **book@aqeedeh.com**

د موحدینو ګروپ ویب پاڼو

www.mowahedin.com
www.aqeedeh.com
www.videofarsi.com
www.islamtxt.com
www.zekr.tv
www.shabnam.cc
www.mowahed.com
www.sadaislam.com

په عقیدې سایت کې ددغه کتاب خپرول، دهغه د ټولو محتواوو سره دسایت د همغږۍ په معنا نه ده.

مجموعه موحدین

contact@mowahedin.com

Download from:aghalibrary

بسم الله الرحمن الرحیم

لیکلړ

لیکلړ .... أ

د ژباړه خبري.. ۱

لومړی رساله: نیکمرغه ۴

سریزه ٤

د کورنۍ د جوړېدو ارزښت او د مېړه او مېرمني په ژوند کي الفت او محبت ۵

د یوې مسلماني کورنۍ د جوړېدو بنسټونه.. ۷

۱- پر لوی څښتن ﷻ ایمان او له هغه څخه بېره (تقوا): ۷

۲- ښه او نېکمرغه ژوند:.. ۹

د کورني ژوندانه په خوندیتوب کي د مېړه ونډه او غوره ژوند .. ۹

دکورني ژوندانه په خوندیتوب کي دمېرمني ونډه او غوره ژوند ۱۳

پاییزه.. ۱۵

دوهمه رساله: د مېړه او مېرمني اختلاف.. ۱۸

سریزه ۱۸

د مېړه او مېرمني د اختلاف لاملونه.. ۱۹

د مېړه او مېرمني د اختلاف د اوارۍ لاري.. ۲۲

د مېړه او مېرمني د اختلاف د اوارۍ وروستۍ لار ۲۷

د ژباړن لنډه پېژندنه ۳۰

Download from:aghalibrary

Download from:aghalibrary

مبارک پیل

قَالَ رَسُولَ اللهَّ صَلَّى اللهُّ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنْ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ كَانَ عَلَيْهِ مِنْ الْإِثْمِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ آثَامِهِمْ شَيْئًا». رواه الإمام مسلم

ژباړه:

رسول الله ﷺ فرمايي:

«څوک چي هدايت (سمي لاري) ته بلنه وکړي د هغو ټولو خلکو ثواب ورکول کیږي چي پر دغه هدايت تلنه او کړنه کوي او د هغو له ثوابه هم څه نه کميږي. او څوک چي ګمراهۍ ته بلنه وکړي، د هغو ټولو خلکو ګناه چي عمل په کوي پرده ليکل کیږي او د عمل کوونکو له ګنهونو څخه هم څه نه کميږي».

Download from:aghalibrary

Download from:aghalibrary

د ژباړه خبري

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على محمد سيد المرسلين وعلى آله وصحبه وأزواجه أمهات المؤمنين وبعد:

ډېرو درنو او عزتمنو ورونړو او خوندو!

له ډېره مهاله مي په زړه کي وه چي د يوې ښکلي مسلماني کورنۍ د جوړېدو او د مسلمانو مېړه او مېرمني د اړيکو، په تېره د مسلمانو ښځو د کالو او ورځو اخيستلو او ځان جوړولو په هکله او په دې اړه د حل او حرمت په باب زموږ د سپېڅلي دين او ښکلي غرا شريعت احکام را غونډ او د يوه کتاب په بڼه يې تاسي ته د يوې ډالۍ په توګه وړاندي کړم. خو باور وکړئ چي زما بوختياوي، البته د ليکنو او ژباړي په برخه کي دوني زياتي وې چي زه يې دې کار ته نه پرېښوولم. په دې ترځ کي صرف مادوني وکولای سول چي زما د يوه کتاب «زموږ صحت او آخرت ته تاواني توکي» د دوهم چاپ په يوه برخه کي د هغه د موضوعاتو او حجم په پام کي نيولو سره څه څرګندوني وکړم، خو په دې سره مي د دې موضوع د څېړني حق ادا سوی نه باله.

يو وخت په انټرنيټ کي په فارسي ژبه ژباړلو سوو درو داسي کتابونو باندي پېښ سوم چي په دې هکله يې زما د غه هيلي تر سره کولې. نو هغه وو چي دغه کتابونه مي په دې نيت په خپل کمپيوټر کي خوندي کړل چي په يوه مناسب فرصت کي کار ځني واخلم. دغه کتابونه وه د «البيت السعيد وخلاف الزوجين» فارسي ژباړه «خانوادهٔ

Download from:aghalibrary

خوشبخت و اختلاف زوجین»، د «النمص بين الشريعة والطب» فارسي ژباړه «برداشتن موی ابرو و صورت از دیدگاه اسلام و پزشکي» او د «النصائح الثمينة لمخالفات المرأة في اللباس والزينة» ژباړه «راهنمایی‌های ارزشمند دربارهٔ لباس و آرایش زنان». کله چي مي څه فرصت ترلاسه کړ، نو مي دغه کتابونه مطالعه کړل او راته ثرګنده سوه چي که دغه درې کتابونه خپاره سي، نو په اړونده موضوع کي بېل کتاب لیکلو ته ضرورت نه لیدل کیږي. ځکه مي نو و پتېیل چي په دې هکله له ځانګړي کتاب لیکلو څخه تېر سم او همدغه کتابونه زما د مسلمانو وروڼو او خوندو د مطالعې او ګټي اخیستني لپاره په پښتو او دري دواړو ژبو خپاره سي. نو هغه وو چي لومړی مي د درو سرو کتابونو اصل په عربي ژبه په کمپیوټر او مکتبهٔ شامله کي پیدا کړل، بیا مي درې سره فارسي کتابونه ورسره تطبیق کړل او زموږ په دودیزه دري ژبه مي واړول او تصحیح او ترتیب مي کړل. بیامي درې سره په پښتو ژبه وژباړل، چي دا دی له دغو کتابونو څخه یو یې ستاسي په لاسونو کي دی.

زه د لوی څښتن ﷻ د احسان منندوی یم چي موږ او تاسي ته یې توفیق را کړ چي په دې موضوعاتو کي د دې سپېڅلي دین او شریعت احکام مطالعه کړو او د پلي کېدو لپاره یې هلي ځلي وکړو.

مسلمانو وروڼو او خوندو!

په دنیا کي تر بل هر کار دمخه زموږ د نېکمرغۍ او په آخرت کي زموږ د ژغورني له لاملونو څخه زموږ د دین په چارو کي ژور غور او تفکر، په تېره د واده کولو او د یوې مسلماني کورنۍ د رامنځ ته کولو، او د اسلامي شریعت سره زموږ د کړو وړو او ځان د برابرولو او سمبالولو په چارو، احکامو او مسایلو کي تامل او دقت دی.

دغه کتاب (نېکمرغه کورنۍ او د مېړه او مېرمني اختلاف) په دې اړه د دې ارزښتناک اسلامي تګ لوري څرګندوونکی دی چي هیله ده د هغه په مطالعه سره د یوه ښه ژوندانه او نېکمرغي کورنۍ سرمشق اوسئ او موږ له خپلو دعاوو څخه هېر نه کړئ.

وصلی الله وسلم علی محمد وآله وصحبه اجمعین.

ستاسي د دعا وو هیله‌من عبدالمالک همت،
د ده افغانانو نوآباد، کابل، د ۱۳۹۰ل.
دوري د میاشتي اوولسمه

لومړی رساله:
نیکمرغه

سریزه

الحمد لله الذي هدانا للإسلام، وجعلنا من أهله وما كنا لِنهتَدِي لولا أن هدانا اللهّ، أحمده سبحانه وأشكره على نعمه، وأسأله المزيد من فضله وكرمه، وأشهد ألا إله إلا اللهّ وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدًا عبده ورسوله، أرسَلَه بالهُدى ودين الحقِّ بشيرًا ونذيرًا دعا إلى الحق وهدى إلى الخير، صلى اللهّ وسلم وبارك عليه وعلى آله وصحبه، ومن اهتدى بهديه إلى يوم الدين أما بعد:

ټولي ثناوي او ستايني هغه لوی څښتنﷻ لره دي چي موږ ته يې د اسلام پر لور لارښوونه وکړه او د دې مبارک دين خاوندان او پيروان يې کړو. رشتيا خبره داده چي که موږ ته لوی څښتنﷻ هدايت نه وای کړی موږ به سمه لار نه وای موندلې. د دغه لوی څښتنﷻ پر نعمتونو باندي حمدونه او شکرونه وايو او د فضل او کرم د لازياتوب هيله يې کوو، او شاهدي وايو چي له دغه لوی څښتن څخه پرته بل پر حق معبود نسته، دی يو دی او هيڅ شريک نه لري او دغه راز شاهدي وايو چي حضرت محمدﷺ د ده بنده او پيغمبر دی، هغه يې د لارښووني (اسلام) او حق دين سره بېرووونکی او زيری کوونکی را ولېږی چي حقي لاري ته بلنه او د نېکيو خواته لارښوونه وکړي.

د خدای درودونه او سلامتیاوي دي وي پر ده او د ده پر کورنۍ او ملګرو باندي او پر هغو کسانو چي د قیامت تر ورځي د ده د لاري لارویان دي، اما بعد:

ای مسلمانانو له خدایه ببره او تقوا غوره کړئ او د هغه احکامو ته په درنه سترګه وګورئ او د خپل دین او نورو ارزښتونو او امانتونو ساتني ته پام واړوئ. خپل مسؤولیتونه درک او تر سره کړئ، د خپلو ځانونو او خپلو کورنیو په هکله پرهېزګار او تقوادار اوسئ او په خپلو منځو کي روغه جوړه راولئ.

ډېر خلک خپله نېکمرغي او روحي او جسمي هوسایی او آرامۍ غواړي او د بدمرغۍ، او شقاوت او ستونزو له لاملونو او عواملو څخه، په تېره په کور او کورنۍ کي له کړکېچونو او جنجالونو څخه تښتي. خو موږ باید پوه سو چي دغه موارد هله تحقق مومي چي موږ پر لوی څښتن ټینګ ایمان ولرو، پر هغه توکل وکړو او خپلي چاري هغه ته وسپارو، او د دې تر څنګ د ژوندانه له وسایلو څخه سمه ګټه واخلو او پر دې وسایلو باندي د حاکمو قوانینو په اړه سم پوه سو.

د کورنۍ د جوړېدو ارزښت او د مېړه او مېرمني په ژوند کي الفت او محبت

فرد او ټولني ته د دې نېکمرغۍ د تحقق له ډېرو مهمو اسبابو څخه د حق پر بنسټ باندي د کورنۍ جوړېده او رامنځ ته کېده دي. دا ځکه چي لوی څښتن ﷻ په خپل حکمت سره کورنۍ یو له ارزښته ډک ځای جوړ کړی دی چي نارینه او ښځي ته یې برابر کړی او د هغو په واک کي یې ورکړی دی، څو په هغه کي استقرار ومومي او په

هوسايي او خوشالي پکښي واوسي. لوی څښتنﷻ پر خپلو بنده ګانو باندي د احسان په دود فرمايي:

﴿وَمِنْ ءَايَٰتِهِۦٓ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَٰجًا لِّتَسْكُنُوٓا۟ إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُم مَّوَدَّةً وَرَحْمَةً ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾﴾ [الروم: ٢١].

«او دهغه (لوی څښتن) له نښانو څخه (بله) داده چي ستاسي لپاره يې همدا ستاسي له جنس څخه مېرمني پيدا کړې چي تاسي له هغوسره آرام تر لاسه کړئ او ستاسي (ښځي او خاوند) په منځ کي يې مينه او خواخوږي پيدا کړه . په باوري ډول په دې کي دهغو خلکو لپاره ډېري نښانې دي چي غور او فکر کوي».

هو، مېرمن د هوسايی لپاره پيدا سوې ده او آيت نه دي فرمايلي چي «لِّتَسْكُنُوا مَعَهَا»، بلکي فرمايلي يې دي چي ﴿لِّتَسْكُنُوٓا۟ إِلَيْهَا﴾ څو د هوسايی او آرامۍ معنا په ډېره ښه توګه افاده کړي. او راحت او ډاډ يې په ډېره لوړه ممکنه معنا بيان کړې وي. پر دې بنسټ مېړه او مېرمني هر يو د اضطراب په حالت کي د خپلي مېرمني يا مېړه څخه آرامي او هوسايي تر لاسه کوي او د ستونزو او سختيو پر مهال خوښيږي.

د کورنۍ او واده د اړيکو بنسټ پر داسي يو د بل سره پر اوسېدو او ملګرتيا اېښوول سوی دی چي پر دوستي، انس او الفت ولاړ وي. پر داسي اړيکو چي ټينګي او اوږدې ريښې ولري. لوی څښتن دغه مفهوم داسي بيان کړی دی:

﴿هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ۗ﴾ [البقرة: ١٨٧].

«هغوی (ښځي) ستاسي لباس (جامه، پرده) او تاسي د هغو لباس ياست».

پر دې سربېره کورنۍ او د کورنۍ دغه اړيکې د اولادونو د روزنې لپاره يو مناسب فرصت برابروي او د يوه توکم د روزنې او پالنې ضمانت کوي .... کوم چې د زړه سواندې مور او زيارکښ پلار تر سيوري لاندې رامنځ ته کېدای سي.

د يوې مسلماني کورنۍ د جوړېدو بنسټونه

ګران لوستونکې! دلته داسې ډېر مسايل دي چې کورنی نظام پر هغو درېږي، د کور کهاله اړيکې ځنې پياوړې کېږي، او په هغو سره کورنۍ د بېلتون او جلاوالي له ورانوونکې توپان څخه خوندي کېږي، له دغو مسايلو څخه دي:

۱- پر لوی څښتن ﷻ ايمان او له هغه څخه بېره (تقوا):

د دې مسايلو تر ټولو لومړی او ډېره مهمه، چې د کور کهاله بنسټ باله سي، د ايمان په پياوړې مزې تمسک او منګولې ښخول، پر لوی څښتن او د آخرت پر ورځ باور او ايمان درلودل او له هغه پروردګاره بېره چې په سينو کې په ټولو پټو رازونو خبر دی او پر پرهېزګاری باندې استقامت او ټينګ درېدل، او د حق او حقيقت په لټونه کې له ظلم او بې پروايی څخه ګوښه اوسېدل دي.

﴿ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِۦ مَن كَانَ يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْـَٔاخِرِ ۚ وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجْعَل لَّهُۥ مَخْرَجًا ۝٢ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ۚ وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُۥٓ ۚ﴾ [الطلاق:۲-۳].

«دغه خبرې دي چې دهغو په هکله تاسې ته نصيحت کېږي، هر هغه چاته چې پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان ولري . څوك چې له الله څخه په بېرېدوکار وکړي الله به دهغه لپاره له ستونزو څخه د وتلو کومه لار پيدا

کړي * او هغه ته به له داسي لاري څخه روزي ورکړي چي هغه لوري ته دهغه ګومان هم نه رسېږي . څوك چي پر الله توكل وكړي دهغه لپاره هغه كافي دى».

د لوى څښتن ﷻ د اطاعت او عبادت لپاره هلي ځلي او پر دې چاره حرص او ټينګار او د مېړه او مېرمني يو بل ته سپارښتني د ايمان د پياوړتيا لامل كيږي، د حضرت پيغمبر ﷺ دې وينا ته پام وكړئ:

«رَحِمَ اللَّهُ رَجُلاً قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَأَيْقَظَ امْرَأَتَهُ فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ. رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَيْقَظَتْ زَوْجَهَا فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ».

«د لوى څښتن رحمت دي وي پر هغه سړي چي د شپې له خوبه راپاڅيږي او لمونځ وكړي او خپله مېرمن را ويښه كړي څو هغه هم لمونځ وكړي او كه له پاڅېدو څخه ډډه وكړي (يا لټي وكړي) اوبه پر مخ ورو پاشي . او د لوى څښتن رحمت دي وي پر هغه ښځه چي د شپې پاڅي او لمونځ وكړي او خپل خاوند راويښ كړي چي لمونځ وكړي او كه له را پاڅېدو څخه ډډه وكړي (يا تنبلي وكړي) اوبه يې پر مخ ورو پاشي»[1].

د مېړه او مېرمني په منځ كي اړيكي دنيوي، مادي يا حيواني شهواني اړيكي نه دي، بلكي ډېري ارزښتناكي روحي اړيكي دي چي

---

١ - دغه حديث، صحيح حديث دى چي امام احمد په «المسند» 2/250، 436 كي او ابوداود (1308) او نسائى (205/3) او ابن ماجه (1336) روايت كړى دى او ابن خزيمه (1148) او حاكم (309/1) صحيح بللى او ذهبى ورسره موافق دى.

که سمي او درستي اړیکي وي، تر مړيني وروسته هغي نړۍ ته هم غځيږي:

﴿جَنَّٰتُ عَدۡنٍ يَدۡخُلُونَهَا وَمَن صَلَحَ مِنۡ ءَابَآئِهِمۡ وَأَزۡوَٰجِهِمۡ وَذُرِّيَّٰتِهِمۡۖ﴾ [الرعد: ۲۳].

«یعني داسي باغونه چي دهغو همېشنی استوګنځی به وي، هغوی به په خپله هم په کي ننوځي او دهغو له پلرونو نیکونو اودهغو له مېرمنو او دهغو له اولادونو څخه چي هرڅوك صالحان وي هغوی به هم له هغو سره هلته ولاړ سي».

۲– ښه او نېکمرغه ژوند:

کوم څه چي د دې اړیکي د ساتلو لامل کیږي سم او غوره ژوند دی، او دا چاره هله تر سره کیږي چي مېړه او مېرمن هر یو په خپلو حقوقو او وجایبو پوه وي. او باید وپوهیږو چي په کورنۍ او د کورنۍ په غړو کي کمال او بشپړتیا راوستل یو ډېر ستونزمن کار دی. او د دې هیله چي باید په هغو یا په نورو وګړو کي ټول ښه صفتونه وي دا یوه ناشونې خبره ده.

د کورني ژوندانه په خوندیتوب کي د مېړه ونډه او غوره ژوند

سالم عقل او سم اند او فکر حکم کوي چي انسان باید ځیني ستونزي او فشارونه د یوې طبیعي چاري په توګه ومني، او له ځینو ناخوښو چارو څخه سترګي پټي کړي. او نارینه ــ چي د کور مشر باله سي ــ باید تر خپلي مېرمني زيات زغمونکی وي. ځکه پوهیږي چي مېرمن يې په خلقت او اخلاقو کي ضعیفه ده او که د هري خبري په هکله محاسبه ورسره وسي، نو د هري خبري له ترسره کولو

به پاته او عاجزه سوې وي. او د هغې د سمولو لپاره زیات کوښښ به د هغې د ماتېدو لامل سي. چي همدا ماتېده به یې طلاق ورکول وي، زموږ ستر پیغمبرﷺ چي له هوا او هوس څخه څه نه وایي، فرمایي:

«اسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ فَإِنَّ الْمَرْأَةَ خُلِقَتْ مِنْ ضِلَعٍ وَإِنَّ أَعْوَجَ شَيْءٍ فِي الضِّلَعِ أَعْلَاهُ فَإِنْ ذَهَبْتَ تُقِيمُهُ كَسَرْتَهُ وَإِنْ تَرَكْتَهُ لَمْ يَزَلْ أَعْوَجَ فَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ».

«ښځو ته په نېکۍ سره سپارښتنه وکړئ، ځکه چي هغوی له پښتۍ څخه پیدا سوي دي او د پښتۍ ډېره کږه برخه د هغې لوړه خوا ده. که وغواړې چي هغه سمه او برابره کړې ماتیږي او که یې پر خپل حال پرېږدې تل کږه پاته کیږي، ځکه نو هغو ته په نېکي سپارښتنه وکړئ»[۱].

نو له دې څخه معلومه سوه چي کوږتیا د ښځي په خلقت کي نغښتې ده، نو باید د هغې سره په صبر او زغم ګذاره وسي.

ځکه نو د کور مشر ته نه ښایي چي د مېرمني او اولادونو په اړه پر هره خبره په غوسه سي. بلکي باید په هغو کي د نیمګړتیاوو له ځینو اړخونو څخه سترګي پټې کړي او حتماً باید د هغو ښه اړخونه ورپه زړه کړي، چي البته دا اړخونه یې هرو مرو ډېر هم دي،او پیغمبرﷺ په دې اړه فرمایلي دي:

«لاَ يَفْرَكْ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِىَ مِنْهَا آخَرَ». أَوْ قَالَ «غَيْرَهُ».

۱- دغه حدیث امام بخاری (5186) او امام مسلم (1468 او 59 او 60) نقل کړی دی.

«هیڅ یوه مسلمان ته نه ښایي چې د یوه ناخوښه خلق او خوی په سبب چې له خپلې مېرمنې څخه یې ویني هغه وزوروي، ځکه چې هغه داسې نور اخلاق هم لري چې د ده د خوښې وړ دي»[١].

هو، نارینه باید په دې مواردو کې د زغم څښتن واوسي او چې کوم کار ویني چې نه یې خوښېږي باید پوه سي چې هیڅوک د خپل خیر ښېګڼې په لاملونو او د خپلې نېکۍ او صلاح په مواردو نه پوهېږي. لوی څښتن په دې اړه فرمایي:

﴿وَعَاشِرُوهُنَّ بِٱلۡمَعۡرُوفِۚ فَإِن كَرِهۡتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰٓ أَن تَكۡرَهُواْ شَيۡـٔٗا وَيَجۡعَلَ ٱللَّهُ فِيهِ خَيۡرٗا كَثِيرٗا ١٩﴾ [النساء: ١٩].

«د هغو سره په ښه چلند (د هغو د حقوقو په ادا کولو سره په مینه او محبت) ژوند تېر کړئ. که ستاسې هغوی (په کوم سبب) نه خوښېږي نو (صبر وکړئ او سمدستي د بېلتون تصمیم مه نیسئ او چې کولای سئ نرمښت وکړئ، ځکه ممکن تاسې په خپل تشخیص کې اشتباه کړې وي) کېدای سي چې تاسې به یو شی نه خوښوئ، خو الله به په هغه کې ډېرې ښېګڼې ایښې وي».

١- دغه حدیث مسلم په خپل صحیح کې (1469) نقل کړی دی.

فایده: حافظ ابن حجر وایي: دغه حدیث په رفق او نرمي سره د ښځې سمېدو ته اشاره کوي، البته په داسې ډول چې په دې کار کې مبالغه ونه سي، ځکه چې پایله یې د ښځې ماتېده (طلاق) دی . او دا هم نه ښایي چې هغه پر خپل حال پرېښوول سي او پر خپله کوږتیا باندې ترپایه پاته سي. په دې هکله معیار دادی چې ښځه پر خپله کوږتیا باندې داسې پاته نه سي چې د دې د ضعیف طبیعت له پولې څخه د تېرې لامل سي او خپله لمن په ګناه ککړه کړي یا واجبات پرېږدي. بلکې پر خپلې کوږتیادې په مباحو چارو کې پرېښوول سي. وګورئ: فتح الباری 254/9مخ.

نو چي د کور مشر بد خویه، بد وضعیته، تنګ نظره، سر ټمبه او احمق وي او د تلواري او ژر اقدام کولو ناروغۍ ړوند کړی وي، نو خوښي او رضا یې په مشکله ترلاسه کیږي او ژر درد ورځي او په غضب کیږي. کله چي په کور کي وي لوی او کوچني ځني په تنګ او په وهم کي وي او چي دباندي وي بدګومانه وي، نو په دغسي کور کي به راحت څنګه شتون ولري او هوسا او آرام ژوند او مینه او محبت به څنګه او له کومه وي؟

ځکه نو څرګنده سوه چي د ښه ژوند او د نېکمرغۍ لاملونه هله رامنځ ته کیږي چي نرمښت او خوش خویي او خوش خلقي وي او بې بنسټه بدګومانۍ هیڅ نه وي. له بده مرغه کله کله غیرت د ځینو لپاره د بد ګومانۍ لامل ګرځي او سړی د خپلي مېرمني د کړووړو په هکله په شک کي اچوي او اړباسي یې چي د خبرو تاویل یې په ناسمه او نامناسبه توګه وکړي او بالاخره د ژوندانه د خړپړتیا او بې ځایه اندېښنو لامل سي. لوی څښتن فرمایي:

﴿وَلَا تُضَآرُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُواْ عَلَيۡهِنَّۚ﴾ [اطلاق: ۶].

«او هغو ته (په استوګنه او خوراک کي زیان او) ضررمه رسوئ، چي (په ضرر رسولو سره سخت ګیري پر وکړئ او ژوند یې تریخ او) تنګ کړئ».

موږ باید څنګه واوسو؟ هغسي لکه حضرت رسول الله ﷺ چي فرمایلي دي:

«خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي».

«ستاسي ډېر ښه هغه دی چي خپلي کورنۍ ته ډېر ښه وي او زه خپلي کورنۍ ته تر تاسي ټولو ښه یم»[1].

دکورني ژوندانه په خوندیتوب کي دمېرمني ونډه او غوره ژوند

همدغسي مسلمانه ښځه هم باید پوه سي چي نېکمرغي، مینه او مهرباني هله رامنځ ته کیږي او بشپړیږي چي ښځه پت او دینداري ولري. ښځه باید خپل حد،حقوق او دندي وپېژني او له هغو څخه تېری او تجاوز ونه کړي. کوم څه چي مېړه ورڅخه غواړي باید تر سره یې کړي، ځکه چي مېړه د کورنۍ د چارو مدبر او سمبالوونکی دی، خپله مېرمن او کور او د کورنۍ غړي ساتي او نفقه ورته برابروي، ځکه نو د مېړه اطاعت او د هغه د شتو او ناموس او حیثیت ساتنه واجب ده. په دې صورت کي دی چي مېړه خپله دنده او کار په سمه توګه تر سره کوي او د هغه لپاره د هڅوني لامل مومي او خپلي مېرمني او کورکاله ته پام اړوي. په دې توګه نو مېرمني خپله دنده او دکور کار په بشپړه توګه تر سره کړی او خپل ځان او کور ته یې پام اړولی دی، او ډېره ښه مېرمن او مهربانه مور باله سي، د مېړه د کور ساتونکې ده او د هغه په هکله مسؤولیت لري، د مېړه په ښه کار اعتراف کوي او د هغه سترتوب او ښه ژوند له پامه نه باسي. زموږ ستر پیغمبرﷺ د مېړه په نسبت د مېرمني له نه پاملرني څخه خبرداری ورکړی او فرمایلي یې دي:

«أُرِيتُ النَّارَ فَإِذَا أَكْثَرُ أَهْلِهَا النِّسَاءُ يَكْفُرْنَ». قِيلَ: أَيَكْفُرْنَ بِاللَّهِ؟ قَالَ:

۱- دغه صحیح حدیث ترمذی (3892)، ابن ماجه (1977) او ابن حبان (1312) روایت کړی دی.

«يَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ وَيَكْفُرْنَ الْإِحْسَانَ لَوْ أَحْسَنْتَ إِلَى إِحْدَاهُنَّ الدَّهْرَ ثُمَّ رَأَتْ مِنْكَ شَيْئًا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ مِنْكَ خَيْرًا قَطُّ».

«ماته د دوږخ اور راوښوول سو،نو ما وليدل چي زيات دوږخيان ښځي دي کومي چي کفر يې کړی وو او حقيقت يې پټ کړی وو». چاورته وويل: آيا د لوی څښتن په هکله يې کفر کړی وو؟ رسول اللهﷺ و فرمايل: «نه، بلکي په خپله کورنۍ يې کفر کړی وو (يعني د خپلي کورنۍ په هکله يې ناشکري کړې وه)، او په نېکي او احسان يې کفر (ناشکري) کړې وه، ځکه که د دوی سره ډېر عمر ښه وکړې او يو مهال څه ناسم کار درڅخه وسي، نو درته وايي چي ما له تا څخه هيڅ وخت خير نه دی ليدلی»[1].

ځکه نو بايد د اشتباهاتو په هکله له ځانه زغم او تېرېده وښوول سي او له ښويېدنو او تېروتنو سترګي پټې سي . مېرمن چي د مېړه سره وي بدي دي نه ورسره کوي او چي ځني ليري وي خيانت دي نه ورسره کوي.

په دې توګه د دواړو خواوو خوښي او رضا ترلاسه کېږي او ژوند به يې د ميني او محبت او مهربانۍ او الفت سره ملګری وي. رسول اللهﷺ فرمايلي دي:

«أَيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَتْ وَزَوْجُهَا عَنْهَا رَاضٍ دَخَلَتْ الْجَنَّةَ».

«له کومي ښځي څخه چي مېړه راضي وي او مړه سي جنت ته به

١- دغه حديث امام بخاری (5197) نقل کړی دی.

نـنوزي»[1].

نو ای مسلمان امته! له لوی څښتنه ببره او تقوا غوره کړئ او پوه سئ چي سعادت او نېکمرغي په جوړجاړي او سوله او صفا کي وي. پر دې سر ببره د اولادونو د روزني او ښې ښوونې لپاره غوره او مناسبه فضا په روغه او ښه او له میني او محبته په ډکه کورنۍ کي چي د یو بل د تفاهم پر بنسټ جوړه سوې وي، د مور د مهربانۍ په لمن او د پلار د ښو کړنو په سیوري کي رامنځ ته کیږي. په داسي فضا کي چي له چیغو او نارو او کشمکش او جنجالونو څخه لیري وي او د یو بل له تېري او تجاوز څخه په امن کي وي. دغسي یوې کورنۍ ته نه طلاق او بېلتون لار مومي او نه شخړي او بدۍ.

﴿وَٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَٰجِنَا وَذُرِّيَّٰتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَٱجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ۝٧٤﴾ [الفرقان: ۷۴].

«ای زموږ پروردګاره! موږ ته (په خپل فضل سره) له خپلو مېرمنو او اولادونو څخه دسترګو یخني (د سترګو رڼا، یعني صالح اولاد) راکړه، او موږ (په خپله مهرباني سره) دپرهېزګارانو (لارښوونکي، مشران او) امامان کړه».

پاییزه

په پای کي ای زما مسلمانه وروره ! او ای زما مسلماني خوري !

۱- دغه حدیث ترمذی (1161) نقل کړی دی او حسن حدیث یې بللی دی، همدا راز دغه حدیث ابن ماجه (1854) او حاکم (173/4) هم نقل کړی دی او حاکم صحیح بللی دی. (خو نامتو محدث شیخ محمد ناصر الباني هغه ضعیف، بلکي منکر ګڼلی دی . پښتو ژباړن).

په کور کې سم سمکی او اصلاح او سمون دګردې ټولنې د اصلاح او امنیت لار ده . دا ډېره لیرې او ناشونې خبره ده چې داسې یوه ټولنه اصلاح سې چې د کورنیو اړیکو مزې یې سست وې. نه وینۍ چې اللهﷻ په دې نعمت سره پر خپلو بنده ګانو احسان ایښی دی، کوم چې د کورنیو پیوستون او مینه او لورېینه او پېرزوینه ده، هغه داسې فرمایي:

﴿وَٱللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنۡ أَنفُسِكُمۡ أَزۡوَٰجٗا وَجَعَلَ لَكُم مِّنۡ أَزۡوَٰجِكُم بَنِينَ وَحَفَدَةٗ وَرَزَقَكُم مِّنَ ٱلطَّيِّبَٰتِۚ أَفَبِٱلۡبَٰطِلِ يُؤۡمِنُونَ وَبِنِعۡمَتِ ٱللَّهِ هُمۡ يَكۡفُرُونَ ٧٢﴾ [النحل:٧٢].

«او هغه الله دی چې ستاسې لپاره یې ستاسې له خپل جنس څخه مېرمنې وګرځولې (چې د هغو سره هوسا سئ) او له دغو مېرمنو څخه یې تاسې ته زامن او لمسې درکړې دې او ښه ښه خوراکې مواد یې در په برخه کړې دي . نو آیا دغه خلك (کافران د دې هرڅه له لیدلو او په پوهېدلو سره بیاهم) باطل مني او د الله له پېرزوینې څخه انکار کوي؟».

مېړه او مېرمن او د هغو په منځ کې د اړیکې او تړون مزی او مور او پلار او د دوی په غېږ کې د زامنو او لونو روزنه د اسلامي امت اوس او راتلونکې جوړوي.

په همدې سبب که چیرې شیطان بریالی سي چې یوه کورنۍ سره وپاشي، نو به یې یوازې یوه کورنۍ نه وې ورانه کړې،او د یوه کوچني شر او فتنې لامل سوی به نه وي، بلکې ټول امت به یې په یو ډول له عذابه ډکه زورونه او تل تر تله فتنه اخته کړی وي، چې نننې واقعیتونه د دې ربړې ډېر ښه شاهدان دي.

نو د لوی څښتنﷻ رحمت دې پر هغه نارینه وي چې ښه خویونه

او سپېڅلی طبیعت او عادتونه ولري، آساني راوستونکی، نرم خویه، او مهربان وي، د چارو په ترسره کولو کې د ملګري غوندي وي . د خپل اهل او عیال په هکله زړه سواندی او په کار کې هوډي او د کلکي ارادې خاوند وي، په افراط او بدو خویونو نه اخته کیږي او د خپلو دندو او مسؤولیتونو په ښه ترسره کولوکي سستي او تنبلي نه کوي.

او د خدایﷻ رحمت دي پر هغه ښځه وي چې په قصد سره اشتباه نه کوي، ډېره نه په قهر کیږي، نېکه، پرهېزګاره او د مېړه په غیاب کې د هغه د مال او پت او ناموس ساتونکې وي.

ای مړونو او مېرمنو! پرهیزګار اوسئ. او ای مسلمانانو! له خدایه وبېرېږئ او تقوا غوره کړئ، ځکه هر څوک چې تقوا غوره کړي لوی څښتن به یې کارونه ور ساده او آسانه کړي.

د لوی څښتنﷻ درودونه او سلامونه دي وي د ده په مخلوقاتو کې تر ټولو پر غوره شخصیت، زموږ پر پیغمبر حضرت محمد مصطفیﷺ او د ده پر آل او اولاد او پاکو مېرمنو او نېکبختو اصحابو دي هم درودونه او سلامونه وي.او همدا راز دي د قیامت تر ورځې د خدای درودونه او سلامونه پر هغو کسانو وي چې په نېکې سره له هغو څخه متابعت کوي.

سبحانك اللهم وبحمدك، وأشهد أن لا إله إلاَّ أنت أستغفرك وأتوب إليك.

دوهمه رساله:
د مېړه او مېرمنې اختلاف

سريزه

الحمد لله الذي خلق فسوَّى وقَدَّر فهدى، أحمده سبحانه وهو أهل الحمد في الآخرة والأولى، وأشهد أن لا إله إلا اللهّ وحده لا شريك له، وأشهد أن سيدنا ونبينا محمدًا عبده ورسوله النبيُّ المصطفى والعبد المجتبى، صلى الله وسلم وبارك عليه وعلى آله وصحبه، ومن دعا بدعوته ومن سار على نهجه واقتفى.

ټولې ستاينې او ثناوې هغه لوی څښتن لره دي چې ټول مخلوقات يې پيدا کړل او بيايې د هغو خلقت ته په انډول سره برابري او سمښت ورکړ او هر څه يې اندازه کړل او د هر يوه يې لکه څنګه چې ښايي هغسې يوه کار ته لارښوونه وکړه . د هغه صفت او ستاينه کوم او هغه په رشتيا هم په پيل او پای کې د ستاينې وړ او اهل دی، او شاهدي ورکوم چې له دغه يوه خدايه پرته بل خدای نسته او هيڅ شريک نه لري او شاهدي ورکوم چې زموږ ستر پيغمبر حضرت محمد د هغه بنده او را ليږل سوی او غوره سوی رسول دی. درودونه او سلامتيا او برکتونه دي وي پر ده او د ده پر کورنۍ او ملګرو او پر هغو کسانو چې د ده بلنه ومني او د ده د لارې لارويان سي، اما بعد:

پوه سه چې د لوی څښتن له سترو او غورو نعمتونو او نخښو نښانو څخه یوه هم داده چې کور کهول یې د هوسایی او سوکالی ځای او منځی ګرځولی دی. په هغه کې نفسونه مینې، محبت، مهربانۍ، پاکۍ او ارزښتناک ژوندانه او له ګنهونو څخه خوندیتوب او ګوښه کېدو ته رسیږي. د هغه په توده غېږ کې ماشوم روزنه مومي، د ژوند پېښو ته د اوارۍ لارې مونده سي، د خپلوۍ او دوستۍ مزې پکښې ټینګیږي او د یو بل سره د مرستې، لاسنیوې او پېرزوینې اړیکې پکښې پیاوړې کیږي، او زړونه او اروحونه یو له بله پکښې په پیاوړو اړیکو سره تړل کیږي او نژدې کیږي:

﴿هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ﴾ [البقرة: ۱۸۷].

«هغوی (ښځې) ستاسې لباس (جامه، پرده) او تاسې د هغو لباس یاست».

په همدغسې نه شلېدونکو اړیکو او ودانو کورنیو کې ښه ښه خویونه او خصلتونه وده کوي او داسې وګړي پکښې روزل کیږي چې د ډېرو سترو امانتونو د ورسپارلو وړ وي او داسې ښځې پکښې تربیه کیږي چې په ډېرو پیاوړو اصولو باندې سمبالې وي.

د مېړه او مېرمنې د اختلاف لاملونه

لوی څښتنﷻ انسانان او خپل نور مخلوقات لکه څنګه چې دي هماغسې پیدا کړي دي چې البته همدغه ستر ذاتﷻ په خپل کار ډېر ښه پوهیږي او په خپلو مخلوقاتو ډېر ښه عالم دی. پر دې بنسټ لکه چې د انسانانو د ژوندانه واقعیت او د هغو طبیعت ښیي ځیني داسې حالات انسانانو ته پېښیږي چې په هکله یې توصیې او سپارښتونه

بې اغېزي کيږي او مينه او محبت نه سي کولای لار ورته ومومي. تر دې چي د زوجيت او کورني ګډ ژوند اړيکه د ستونزو او کړاوونو لامل ګرځي او هغه څه چي د ازدواج موخه باله سي نه ترسره کيږي او د کورنۍ او اولادونو د خير او نېکمرغۍ لاملونه نه رامنځ ته کيږي. د نه توافق او شخړو دغه حالات کېدای سي کورني يا بهرني لاملونه ولري.

دغه اختلافات کله کله د مېړه او مېرمني د اولياوو او خپلوانو له ناسمي لاسوهي يا د دوی په کوچنيو او لويو چارو کي د هغو د کار درلودني له امله رامنځ ته کيږي. او کله هم کار تر دې ځايه رسيږي چي د مېړه او مېرمني خپلوان غواړي د دوی دواړو مينه او مهرباني په دې موخه چي پر دوی باندي واک او تسلط ولري له منځه يو سي، چي په پايله کي يې کار تر محکمو رسيږي او بالاخره يې پټ رازونه لڅ سي او خبره رسوايی ته ووزي او د خلکو خولو ته ورسيږي. چي دا هرڅه د ډېرو کوچنيو خبرو او بې ارزښته شيانو د په پام کي نيولو له امله وي چي زياتره خبره د ناوړه دخالت او له پوهي او حکمت څخه د کار نه اخيستني او ژر اقدام او تلواري او د آوازو او بې مورده خبرو د منلو په سبب تر دې ځايه رسيږي.

د دې ټولو ستونزو او ناخوالو سرچينه په دين کي لږ معلومات، د شريعت په احکمانو نه خبرتيا، د ناوړو او منفي دودونو زياتوب او د غلطو اندونو او افکارو پيروي وي.

د مثال په توګه ځيني مړونه ګومان کوي چي په طلاق سره ګواښنه او يا په هغه خوله پرانيستنه د کورنيو اختلافاتو د اوارۍ او د مېړه او مېرمني ترمنځ د ستونزو د ليري کولو يوازنۍ سمه لار ده. په دې توګه

د خپلې مېرمنې سره د خبرو لپار د طلاق د الفاظو له پورته کښته کولو پرته په بل څه نه پوهيږي . په تلو راتلو کې او په مکوه او وکړه کې، بلکې په ټولو چارو کې له دغو الفاظو پرته يې په بل څه سر نه خلاصيږي. دغسې کسان له دې څخه غافله او ناخبره وي چې په دغسې خبرو سره د لوى څښتن په احکامو او آياتو ملنډې وهي، په دې توګه ګناه ترسره کوي، او خپل کور ورانوي او کورنۍ ته تاوان رسوي.

نو اى مسلمانانو ! آيا دا په دين کې معلومات او فقه او فهم دى؟

له هغه سنت طلاق څخه چې شريعت روا کړى دى موخه او مقصد د ازدواج د مزي شلېده نه دي، بلکې ويل کيږي چې د دې له تشريع او روايښت څخه موخه د بېلتون او جدايي ځنډېده دي او د رامنځ ته سوي مشکل د اوارۍ او علاج او د دې ربړي په هکله د تدبر او فکر کولو لپاره يو پړاو دى.

قال الله تعالى:

﴿لَا تُخۡرِجُوهُنَّ مِنۢ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخۡرُجۡنَ إِلَّآ أَن يَأۡتِينَ بِفَٰحِشَةٖ مُّبَيِّنَةٖۚ وَتِلۡكَ حُدُودُ ٱللَّهِۚ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ ٱللَّهِ فَقَدۡ ظَلَمَ نَفۡسَهُۥۚ لَا تَدۡرِي لَعَلَّ ٱللَّهَ يُحۡدِثُ بَعۡدَ ذَٰلِكَ أَمۡرٗا ۝١ فَإِذَا بَلَغۡنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمۡسِكُوهُنَّ بِمَعۡرُوفٍ أَوۡ فَارِقُوهُنَّ بِمَعۡرُوفٖ﴾ [الطلاق: ١-٢].

«ښځې (تر طلاق وروسته دعدې په وخت کې) د هغو له کورونو څخه مه باسئ او ښځې دې هم (د عدې ترپاى ته رسېدو پورې د مړونو له کورونو څخه) نه وزي، مګر داچې هغوى کومه ښکاره بې حيايي ترسره کړي . او دا دالله ټاکلي حدود (قوانين او مقررات) دي، او څوك چې د الله له حدودو څخه تېرى وکړي هغه به پر خپل ځان خپله ظلم وکړي ته

نه پوهیږې، ښایي له هغې وروسته الله (د توافق) څه لار پیدا کړي .* بیا کله چي دهغو د (عدې) موده پای ته ورسیږي، نو یا هغوی په ښه توګه (په خپله نکاح کي) وساتئ، یا په ښه توګه له هغو څخه جلا سئ».

دا د طلاق په هکله د شریعت حکم دی، خو خبره پر دې هم نه رالنډیږي. بلکي په شریعت کي سنت طلاق د ستونزي د اوارۍ لپاره وروستۍ وسیله ده، لیکن تر هغه دمخه باید د مخنیوي ډېر وسایل په کار ولویږي.

د میړه او مېرمني د اختلاف د اوارۍ لاري

مسلمان وروره ! او مسلماني خوري!

کله چي د اختلاف نخښي او د نه سره جوړېدو او نافرمانۍ علامې څرګندي سوې، نو طلاق یا په طلاق سره ګواښنه د حل لار نه بلل کیږي. بلکي ډېر مهم کار چي د مشکل د حل لپاره لازم دی هغه صبر، زغم او تحمل دی او د دې ترڅنګ په احساساتو او نظرونو کي او په خلق او خوی کي د توپیرونو پېژندنه ده. او ور سره ورسره له ډېرو خبرو او مسایلو څخه سترګي پټول هم اړین باله سي. دا ځکه چي خیر او مصلحت تل په هغه څه کي نه وي چي زموږ خوښیږي او هیله یې کوو، بلکي ډېر کېدای سي چي خیر او مصلحت په هغو کي وي چي زموږ نه خوښیږي او نه یې غواړو.

قال الله تعالی:

﴿وَعَاشِرُوهُنَّ بِٱلْمَعْرُوفِۚ فَإِن كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰٓ أَن تَكْرَهُواْ شَيْـًٔا وَيَجْعَلَ ٱللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١٩﴾﴾ [النساء: ۱۹].

«د هغو سره په ښه چلند (د هغو د حقوقو په ادا کولو سره په مینه او محبت) ژوند تېر کړئ. که ستاسي هغوی (په کوم سبب) نه خوښېږي نو (صبر وکړئ او سمدستي د بېلتون تصمیم مه نیسئ او چي کولای سئ نرمښت وکړئ، ځکه ممکن تاسي په خپل تشخیص کي اشتباه کړې وي) کېدای سي چي تاسي به یو شی نه خوښوئ، خو الله به په هغه کي ډېري ښېګڼي ایښي وي».

مګر کله چي د کورني ژوند په تېرولو کي څه نیمګړتیا رامنځ ته سي او ګوزاره او اړیکي بې خونده سي او له ښځي څخه نافرماني او د هغې له خپل حد او پولو څخه تېری او د خپلو دندو په ترسره کولو کي بې میلي ولیدل سي، او د کرکي او نفرت نخښي ځني څرګندي سي او د مېړه د حقونو په اداینه کي تقصیر او کوتاهي ځني وسي او د هغه ښېګڼو او فضایلو ته پام نه کوي، نو بیا هم په اسلام کي دحل لارطلاق نه دی بلل سوی، نه په څرګنده او نه په اشاره سره. لوی څښتن په قرآن کریم کي فرمایي:

﴿وَٱلَّٰتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَٱهۡجُرُوهُنَّ فِي ٱلۡمَضَاجِعِ وَٱضۡرِبُوهُنَّۖ فَإِنۡ أَطَعۡنَكُمۡ فَلَا تَبۡغُواْ عَلَيۡهِنَّ سَبِيلًاۗ﴾ [النساء: ۳۴].

«او تاسي چي دکومو ښځو له سرغړوني څخه اندېښمن یاست (لومړی) هغوی (په ښه نصیحت سره) پوه کړئ، او (که په دې ونه سوه) دخوب ځایونه ورڅخه جلا کړئ (او مه ورنژدې کېږئ)، او (که په دې هم ونه سوه) ویې وهئ (البته داسي یې ووهئ چي ضرر ور ونه رسوئ)، که هغوی ستاسي خبري ومني، نو پر هغو باندي له ظلم کولو څخه ډډه وکړئ».

د دې چارو علاج او د حل لار نصیحت، د ښځي د تېروتنو او اشتباهاتو په سمه توګه او په نرمه لهجه توضیح کول او بیانول، د

دواړو لورو د حقونو یادول او د لوی څښتنﷻ له قهر او غضب څخه بېرول او ترهیب او ترغیب دی، البته په سړه سینه، او په پوهه او نرمښت او په زغم، وقار او درنښت سره . او ور سره ورسره د دې د نافرمانۍ او له خپل حد څخه د دې د تېري په مقابل کي دخوب د ځای ورڅخه جلا کول او نه ورنژدې کېدل هم د دې د تنبیه او په خبره د پوهېدو یوه وسیله ده. خو پام مو وي چي لوی څښتنﷻ فرمایلي دي چي ﴿فِي ٱلۡمَضَاجِعِ﴾ یعني په بستر کي له هغو څخه لیري سئ او نه یې دي فرمایلي چي «عَنِ المُضَاجِعِ» یعني د دوی له همبستر کېدو څخه ډډه وکړئ. هو، دا په بستر کي لیري کېده دي، نه د کور پرېښوول او د کورنۍ او اولادونو په مخ کي او نه د پردو په مخ کي لیري کېده.

لنډه داچي له دې کار څخه موخه د راولاړي سوي ستونزي حل دی، نه په دې خبرو د خلکو خبرېده یا د مقابل لوري زورېده او سپکېده او نه د پټو رازونو لڅېده او بې پردې کېده. دا چاري د نافرمانۍ په مقابل کي د سمون او پیوستون لپاره دي نه د ورانی او بېلتون لپاره.

کله کله هم د ستونزي حل یو څه قهر آمېزۍ او تندۍ ته اړتیا پیدا کوي، ځکه ځیني کسان داسي وي چي د اصلاح لپاره یې ښه وضع او نرمښت او په لطف او مهربانۍ سره نصیحت کفایت نه کوي، دا داسي کسان وي چي د زیات نرمښت او حلم او مهربانۍ په لیدو سره سرکښي او طغیان کوي، نو چي څه سره سترګه او خشونت وویني بیا کرار سي.

هو، کله ناکله یو څه سختي وضعي ته پناه وروړل ډېر ښه درمل

جوت سي. نو ولې باید ګټه ځنې وانه خیستل سي؟ په داسې حال کې چې مقابل لوری د خپلې دندې تر سره کېدو ته پام نه اړوي او د خپل ناوړه خوی او طبیعت له مخې له خپلې پولې تېری کوي؟

دا هر یوه سړي ته معلومه ده چې که څه سخت طبیعتې او قساوت د کورني نظام د سمښت لامل کیږي او کور ته الفت او محبت ورګرځوي، نو دا خو تر طلاق او جلاکېدو ډېر ښه کار دی. دا خو ډېره مثبته او معنوي چاره ده، چې یوازې او یوازې د تادیب لپاره ده، نه د غچ اخیستلو لپاره، او له دې چارې څخه ګټه اخیستل یوازې د نافرمانۍ او تشویش د له منځه تلو لپاره ده.

البته که مېرمن د مېړه د ظلم او مخ اړوني څخه وبېرېږي، نو قرآن کریم یې د چارې لپاره داسې لارښوونه کوي:

﴿وَإِنِ ٱمۡرَأَةٌ خَافَتۡ مِنۢ بَعۡلِهَا نُشُوزًا أَوۡ إِعۡرَاضٗا فَلَا جُنَاحَ عَلَيۡهِمَآ أَن يُصۡلِحَا بَيۡنَهُمَا صُلۡحٗاۚ وَٱلصُّلۡحُ خَيۡرٞۗ﴾ [النساء: ۱۲۸].

«او که کومه ښځه د خپل مېړه له لوري د ناوړه چلند یا بې زارۍ (مخ اړولو بېره او) اندېښنه ولري (یوه سې چې مېړه یې تر دې ځان لوړ ګڼي او د کورنیو چارو له ترسره کولو څخه ډډه کوي یا مینه نه ورسره ښیي)، نو دغو مېړه او مېرمنې ته په دې کې څه پروا (او ګناه) نسته چې په خپلو منځو کې په اتفاق سره یو ډول سوله وکړي اوسوله (تل تر جنګ او جلاوالي) ډېره ښه (او غوره) ده».

په دې توګه د ستونزې د اوارۍ لار سوله او جوړجاړی دی، نه طلاق او بېلېده. چې دا البته د نکاح د خوندي ساتلو لپاره له ځینو مالي یا شخصي حقوقو په تېرېدو سره کیږي.

﴿وَٱلصُّلۡحُ خَيۡرٞ﴾.

«سوله تر جلاکېدو، ظلم، نافرمانۍ او طلاق غوره ده».

زما مسلمانه وروره! او زما مسلماني خور!

څه چې دمخه وویل سول د لوی ښښتن د دین د فهم او د هغه پر احکامو باندي د عمل د یوه اړخ په هکله یوه ځغلنده او لنډه یادونه وه، خو مسلمانان له دې حقایقو څخه څوني لیري دي؟

د مېړه او مېرمني د شخړي او اختلاف د اوارۍ لپاره منځګړو ته د پرېکړي د واک ورکولو خبره ولي له منځه تللې ده؟

منځګړي او اصلاح کوونکي ولي د حل له دغي لاري څخه مخ اړوي؟ آیا دا د اصلاح او سمون سره مینه ده، که د کور ورانولو او اولادونو د تیت او پرک کولو سره علاقه ده؟

په دې کي خو له ظلم او ناپوهۍ او د الله جل جلاله له ډار څخه د لیري والي او د هغه د احکامو له پرېښوولو او په الهي حدودو له لوبوکولو پرته بل څه نه تر سترګو کیږي.

ابن ماجه، ابن حبان او نورو محدثینو په خپلو کتابونو کي له رسول الله ﷺ څخه روایت کړی دی چې هغه وفرمایل:

«مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَلْعَبُونَ بِحُدُودِ اللَّهِ يَقُولُ أَحَدُهُمْ قَدْ طَلَّقْتُكِ قَدْ رَاجَعْتُكِ قَدْ طَلَّقْتُكِ».

«د هغه قوم حال به څه وي چې د لوی ښښتن په حدودو (احکامو او قوانینو) لوبي کوي، چې یو یې پرله پسې خپلې مېرمني ته وایي: ته پر ما طلاقه یې، ... تاته مي بېرته رجوع وکړه،... او ته پرماطلاقه

یې؟»[1].

د مېړه او مېرمني د اختلاف د اوارۍ وروستۍ لار

کله چي د اختلاف د اوارۍ ټولي لاري او وسایل بې ګټې سي او د ماتي سره مخامخ سي او په هغه کي پاته کېدل ستونزمن او ناشوني وګرځي چي د هغو ارزښتناکو موخو او حکمتونو د پلي کېدو لامل نه سي کوم چي لوی څښتن په کورني ژوند کي نغښتي دي، نو اسلامي شریعت په خپل قانون کي د آساني او د خپلو احکامو د جامعیت پر بنسټ له دې ستونزي څخه د وتو لار رامنځ ته کړې ده. خو له بده مرغه زیات مسلمانان له هغه طلاق څخه چي غوره او سنت باله سي او شریعت روا کړی دی ناخبره دي او د طلاق داسي الفاظ پر خوله راوړي چي د لوی څښتن حدود او شریعت نه پکښي مراعت کېږي.

د اسلامي شریعت له مخي ښځي ته په حیض کي طلاق ورکول حرام دی. دغه راز درې طلاقه ورکول حرام دی. د ښځي د پاکۍ په حال کي چي ښځه د دووحیضونو په منځ کي اوسي، ترنزدېکت وروسته طلاق ورکول حرام دی. دا ټول هغه طلاقونه دي چي ناروا او حرام بلل سوي او خاوند یې ګنهکار دی، خو د اسلامي عالمانو د صحیحو اقوالو له مخي طلاق واقع کېږي.

البته هغه سنت طلاق چي باید مسلمانان یې په هکله پوه سي دادی چي په هغه پاکي کي چي نزدېکت نه وي پکښي واقع سوی او یا د ښځي د امیدوارۍ په وخت کي یو طلاق ورکړي.

۱- سنن ابن ماجه (2017) او صحیح ابن حبان (4265). (علامه الباني دغه حدیث ضعیف بللی دی، پښتو ژباړن).

په دغسي طریقه سره میرمني تـه طـلاق ورکـول د حـل لار ده. په دې توګه د میړه او میرمني بیلوالی دونه وخت وي چي په هغه کي په آرامو اعصابو فکر وسي او بیرتـه مراجعـه وسـي. پـه دې ډول طـلاق ورکـوونکی اړ کیـږي چـي تـر هغـه مهالـه انتظـار وباسـي چـي ښـځه پاکیږي. څوک څه پوهیږي چي څه پیښیږي؟ د انسانانو دننی حالت بدلون مومي، زړونه ویښیږي او لوی څښـتن ﷻ چـي د هـر کـار اراده وکړي ترسره کوي یـې. د عـدې مـوده (د حایضـې ښـځي عـده، یـا د میاشتني حساب عده، یا د امیدواري ښځي د حمل د وضعي عده) د حساب او کتاب او د بیرته سره ورګرځېدو لپـاره یـو فرصـت دی. په دې موده کي کېدای سي د میني او محبت هغه مزی چـي پـرې سـوی دی او د زوجیت هغه اړیکه چي شلېدلې ده بیرته اصلاح سي.

البته هغه څه چي مسلمانان نه په پوهیږي دادی چي: کومي ښـځي تـه چـي رجعـي طـلاق ورکـول سـوی وي، بایـد د میـړه پـه کـور کـي واوسي، نه دا له کوره د وتو اجازه لري او نه بل څوک له کوره د هغې د ایستلو اجازه لري، بلکي لوی څښتن دغه کور د طلاقي سوي ښځي کور بللی دی، لکه چي فرمایي:

﴿لَا تُخۡرِجُوهُنَّ مِنۢ بُيُوتِهِنَّ﴾.

«هغوی (یعني ښځي تر طلاق وروسته دعدې په وخت کي) د هغو له کورونو څخه مه باسۍ».

دا اسلوب د دې لپاره غوره سوی دی چي د میړه په کور کي د هغې د اوسېدو پر حق باندي ټینګار سوی وي. ځکه د میړه په کور کي د هغې اوسېدل د بیرته ورګرځېدو لار ده او دې هیلي ته د رسېدو لپاره د لاري پرانیسته دي چي ګوندي د دوی د دوستۍ عواطف را

وپاریږي او ګڼ ژوند یې ورپه یاد سي. مېرمن که څه هم د هغه طلاق په حکم چي ورکړه سوی دی لیري ښکاري، خو بیا هم نژدې او د مېړه د سترګو په وړاندي اوسي.

نو آیا دا حکم د اختلاف د توپان له آراملو، او د ضمیرونو د راپارولو، او اصلي حالت ته د بېرته ورګرځولو، او د کورکهول، بچیانو، او کورنیو چارو د څېړلو لپاره په آرامو مغزو له فکر کولو پرته بله موخه لري ؟

﴿لَا تَدْرِى لَعَلَّ ٱللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَٰلِكَ أَمْرًا ١﴾ [الطلاق: ١].

«ته نه پوهېږې، ښایي له دې وروسته الله نوی حالت رامنځ ته کړي، (د توافق) څه لار پیدا کړي».

نو ای مسلمانانو! له لوی څښتن څخه وبېرېږي او تقوا او پرهېزګاري غوره کړئ، د خپل کور کهول او خپل اهل او عیال ساتنه وکړئ، د خپل دین په احکامو ځانونه پوه کړئ، د خدای حدود پلي کړئ ، تېری مه ځني کوئ او په خپلو منځو کي خپلي اړیکي سمي او اصلاح کړئ.

ای لویه څښتنه! موږ ته په دین او شریعت کي فهم او پوهه را په برخه کړې، ستا د ښکلي کتاب قرآن کریم له لارښوونو څخه ګټه را په نصیب کړې او ستا د پیغمبر حضرت محمد مصطفیﷺ پر لار باندي د تلو وس او توفیق راکړې، آمین.

پای

د ژباړن لنډه پېژندنه

عبد المالك «همت»

- د پلار نوم يې مولوي عبدالرزاق.
- د کندهار په سوزني کې زېږېدلی دی.
- د زېږېدو کال يې ۱۳۳۲ لمريز.
- په اسلامي او ټولنيزو علومو کې يې خصوصي زده کړې کړې دي.
- د ډاکټر نجيب الله د واکمن کېدو په لومړيو کې له هيواده مهاجر سو، لومړي پاکستان او بيا هند ته کډه سو.
- کله چې لا طالبان پر کابل نه وه واکمن سوي تر اوږدې کډوالۍ وروسته هيواد ته راستون سو. لومړی په کندهار کې اوسېدی او اوس په کابل کې استوګن دی.
- اوس په کور کې د کتابونو په ليکلو بوخت دی.
- تر اوسه يې لاندې آثار ليکلي دي:

۱- د همت چيغه (شعري ټولګه) په ۱۳۸۰ ل. کال خپره سوې ده.

۲- سيد جمال الدين افغاني اند او ژوند (ژباړه) په ۱۳۸۱ ل. کال خپره سوې ده. په ۱۳۸۹ ا. کال دوهم ځل خپره سوه.

۳- زموږ د قبلې تاريخ (دمکې مکرمې تاريخ) په۱۳۸۵. کال دوهم ځل خپور سو. په ۱۳۸۹ کال دريم ځل خپور سو.

٤- زموږ د نبي مينه (د مدينې منورې تاريخ) په ۱۳۸۵ ل. کال لومړی ځل خپور سو. په ۱۳۸۹ کال دوهم ځل خپور سو.

٥- ادب او ادبي کره کتنه په ١٣٨٥ل.کال خپور سو.
٦- د مقالې ليکلو اصول په ١٣٨٥ل.کال خپور سو. په ١٣٨٨ کال دوهم ځل خپور سو.
٧- زموږ صحت او آخرت ته تاواني توکي په ١٣٨٦ل.کال خپور سو.په ١٣٩٠ل.کال دوهم ځل خپور سو.
٨- پوپنا سوي ولسونه (ژباړه) . په ١٣٨٦ل.کال خپره سوه.
٩- زموږ د دښمنانو تور تاريخ او شومي موخي په نامه کتاب په ١٣٨٧ ل. کال خپور سو.
١٠- د آسيا نن او سبا په نامه (ژباړه) په ١٣٨٧ل.کال خپره سوه.
١١- غرور او د هغه علاج (ژباړه) په ١٣٨٨ل.کال خپره سوه.
١٢- د کلمې شريفي حقيقت (ژباړه) په ١٣٨٨ل.کال خپره سوه.
١٣- اسلام د دوه لاري پر سر (ژباړه) په ١٣٨٨ل.کال خپره سوه.
١٤- د حق او باطل جګړې، په ١٣٨٨ل.کال خپور سو.
١٥- د لوېديځ مشران وايي: اسلام او مسلمانان له منځه يوسئ. (ژباړه) په ١٣٨٩ل.کال خپره سوه. په ١٣٩٠ کال دوهم ځل خپره سوه.
١٦- د حق او باطل د جګړې په هکله (٢٥) مقالې (ژباړه) په ١٣٨٩ل.کال خپره سوه.
١٧- د حق او باطل په جګړه کي الهي سنت (ژباړه) په ١٣٨٩ل. کال خپره سوه.

۱۸- راځئ توبه وکاږو، په ۱۳۹۰ل.کال خپور سو.
۱۹- زه توبه کاږم، خو...؟ (ژباړه) په ۱۳۹۰ل.کال خپره سوه.
۲۰- د اسلام د بري زېري (ژباړه) په ۱۳۹۰ل.کال خپره سوه.
۲۱- پښتو معلم الحجاج (ژباړه) په ۱۳۸٦ل.کال خپره سوه.
۲۲- د ښځو د حج او عمرې لارښود په ۱۳۸۸ل.کال خپور سو.
۲۳- د ښځو د کالو او سینګار په هکله ارزښتناکي لار ښووني (ژباړه) په ۱۳۹۰ل.کال خپر ه سوه.
۲٤- د وروځو او مخ د ورېښتانو کښل د اسلام او طبابت له نظره، (ژباړه) په ۱۳۹۰ل.کال خپر ه سوه.
۲۵- نېکمرغه کورنۍ او د مېړه او مېرمني اختلاف دغه ژباړه ده چي اوس ستاسي په لاس کي ده.

پر دې سربېره یې د هیواد په دننه او دباندي کي بېلي بېلي مقالې هم خپرې سوي دي.

د لیکوال د ګرځنده تلیفون لمبر:0093 700300167
د لیکوال د برېښنالیك یا ایمیل آدرس:
himmat_ afg@yahoo.com

Download from:aghalibrary